

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6121/2021
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Бајиновић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Милорад Бојчевић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 189/21 од 22.07.2021. године, у седници одржаној 28.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 189/21 од 22.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Мајданпеку П2 21/20 од 05.03.2021. године, првим ставом изреке, малолетна деца странака ВВ, рођен ...2011. године у ..., ЈМБГ ... и мал. ГГ, рођена2015. године у ..., ЈМБГ ..., поверена су мајци – туженој, на самостално вршење родитељског права. Другим ставом изреке, уређен је начин виђања малолетне деце и тужиоца, тако што ће сваког уторка и четвртка од завршетка редовне школске наставе у првој смени, па до 18,00 часова, затим сваког викенда почев од суботе од 10,00 часова, па до недеље у 16,00 часова, којом приликом ће тужилац преузимати децу испред Основне школе „...“ у ..., исту водити у своје домаћинство у засеок „...“ ..., након чега ће са истог места преузимања након истека утврђеног времена, враћати децу мајци ББ, затим преузимати децу на исти начин у току зимског школског распуста, и то прве половине распуста и прве половине летњег распуста, затим наизменично у дане верских празника Васкрса и Божића и државног празника, Нове Године, празника рада, као и на дан крсне славе тужиоца, те се тужена обавезује да омогући овакав начин виђања деце оцу. Трећим ставом изреке, обавезан је тужилац да на име свог дела доприноса у издржавању малолетног ВВ плаћа 20% месечно, а на име свог дела доприноса у издржавању мал. ГГ, плаћа 15% месечно, од своје нето зараде из радног односа, коју остварује као запослени код послодавца „ДД“ d.o.o. ..., умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, почев од дана предаје деце туженој, па док за то постоје законски разлози, на начин ближе наведен у овом ставу изреке, сваког 01. и 15. у месецу, а за претходни месец. Четвртим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 185.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 189/21 од 22.07.2021. године, првим ставом изреке, укинута је првостепена пресуда, и одлучено је да се малолетна деца странака ВВ, рођен дана ...2011. године у ..., ЈМБГ ... и мал. ГГ, рођена ...2015. године у ..., ЈМБГ ..., повере мајци, туженој ББ на самостално вршење родитељског права. Другим ставом изреке, уређен је начин виђања малолетне деце и тужиоца сваког уторка и четвртка од завршетка редовне школске наставе у првој смени, па до 18,00 часова, затим сваког викенда почев од суботе од 10,00 часова до недеље у 16,00 часова, којом приликом ће тужилац преузимати децу испред Основне школе „...“ у ... и исту водити у своје домаћинство у засеок „...“ .., након чега ће са истог места преузимања након истека утврђеног времена, враћати децу мајци ББ, затим преузимати децу на исти начин у току зимског школског распуста, и то прве половине зимског распуста и прве половине летњег распуста, затим наизменично у дане верских празника, Васкрса и Божића и државног празника, Нове Године, празника рада, као и на дан крсне славе тужиоца и мајка – тужена, да омогући овакав начин виђања деце оцу. Трећим ставом изреке, обавезан је тужилац да на име свог дела доприноса издржавању малолетног ВВ плаћа 20% месечно, а на име свог дела доприноса у издржавању малолетне ГГ, плаћа 15% месечно, од своје нето зараде из радног односа који остварује као запослени код послодавца „ДД“ d.o.o. ..., умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, почев од дана предаје деце туженом, па док за то постоје законски разлози, на начин ближе наведен у овом ставу изреке, сваког 01. и 15. у месецу, а за претходни месец. Четвртим ставом изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14 и 87/18), а у вези члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде поступка које би биле од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању утврђеном пред другостепеним судом, тужилац и тужена су дана ...2011. године закључили брак у ..., у којем је рођено двоје малолетне деце, ВВ, рођен ...2011. године у ... и ГГ, рођена ...2015. године у Правноснажном пресудом Основног суда у Мајданпеку П2 81/18 од ...2019. године брак странака је разведен. Након престанка фактичке заједнице живота странака, деца су остала да живе са оцем, док су односи одржавања личних контаката са мајком регулисани привременом мером суда и одвијају се без проблема. Тужилац је запослен и остварује месечну зараду у просеку од око 105.000,00 динара, живи са својим родитељима на периферији села ..., у засеоку „...“, на удаљености од шест километара од центра села и школе коју деца похађају. Отац тужиоца поседује имање које сви обрађују, а тужилац ради по сменама, на начин ближе описан у образложењу

другостепене одлуке. За време када је тужилац одсутан из куће тужиоца и када борави на послу, о деци брину његови родитељи, као и његова нова супруга. Тужена је засновала радни однос, где ће након обуке и пробног периода остваривати зараду од око 37.000,00 динара, живи у кући свог оца у непосредној близини школе коју деца похађају, отац тужиле је запослен у ... и остварује зараду од 100.000,00 динара до 120.000,00 динара месечно. Туженој је након рођења другог детета констатовано да има постпорођајну депресију, јер је тужилац хтео да за себе издејствује породилско одсуство, у коју сврху је пронашао лекара који је констатовао наведену дијагнозу, на основу чега је добио девет месеци одсуства, а тужена никада није лечена код тог лекара. Односи странака су се 2018. године пореметили до те мере да је тужилац тужену избацио из куће, због чега је била депресивна и обратила се лекару који јој је преписао терапију коју је пила пар месеци, а коју након тога није користила. Према налазу и мишљењу надлежног органа старатељства, оба родитеља поседују адекватне родитељске капацитете, и првобитно је било у интересу деце да остану у домаћинству оца, да њему буду поверена на вршење родитељског права, након чега је надлежни орган старатељства променио првобитно дато мишљење, сматрајући да је у интересу деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, због жеље деце да више времена проводе код мајке, а ценећи потребе деце, пре свега за социјализацијом и стимулацијом, која им по мишљењу органа старатељства није у довољној мери доступна у домаћинству оца, који је удаљен од самог села и где деца немају вршњаке са којима би се дружили. Надлежни орган старатељства је, поступајући по инструкцијама Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, ценио психичко стање тужене и закључио да је тужена превазишла проблеме које је имала због брачне кризе, да функционише уобичајено и да се у потпуности суочава са свим животним изазовима. Центар за социјални рад у ... је у коначном закључио да је у интересу деце да буду поверена мајци и предложио модел виђања који је сам тужилац дао у Центру за социјални рад дана 13.01.2021. године. Појединачно утврђене месечне потребе малолетног ВВ су 15.000,00 динара, а малолетне ГГ 10.000,00 динара.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак другостепеног суда да се малолетна деца повере на самостално вршење родитељског права мајци, као и одлука о начину одржавања личних односа оца са малолетном децом на начин како је то ближе наведено у ставу другом изреке другостепене пресуде. Такође, правилно је другостепени суд одлучио о висини доприноса за издржавање малолетне деце од стране тужиоца, као родитеља коме дете није поверено.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Одредбе члана 77. Породичног закона, прописују услове за самостално вршење родитељског права. Одредбом члана 77. став 3. наведеног закона, прописано је да један

родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

У смислу одредбе члана 266. став 1. Породичног закона, и по налажењу Врховног касационог суда, у најбољем интересу мал. деце је да буду поверена на самостално вршење родитељског права мајци, имајући у виду утврђено чињенично стање и мишљење органа старатељства. Побичана пресуда донета је у складу са напред наведеним одредбама Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета. Елементи за процену најбољег интереса детета, између осталог, су узраст и пол детета, зрелост детета, потреба детета (васпитање, у вези са становањем, исхраном, одевањем, здравственом бригом и друго) и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета. Најбољи интерес детета као правни стандард се цени према околностима сваког конкретног случаја. Другостепени суд је имао у виду да оба родитеља поседују адекватне родитељске капацитете, али полазећи од најбољег интереса мал.деце, имајући у виду њихову жељу да више времена проводе са мајком, да тужена живи у самом центру села близу школе, а тужилац у засеоку удаљеном 6 км од центра села, те динамику рада тужиоца (рад по сменама), а имајући у виду потребе мал.деце, пре свега за социјализацијом и стимулацијом, која им по мишљењу органа старатељства није у довољној мери доступна у домаћинству оца, због удаљености од самог села и околности да деца немају вршњаке са којима би се дружили. Због наведеног, правилан је закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне деце странака да буду поверена на самостално вршење родитељског права мајци. Због наведеног, ревизијски наводи којима се оспорава налаз и мишљење надлежног органа старатељства, указивањем да интерес малолетне деце није правилно утврђен су неосновани. Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, најбољи интерес малолетне деце правилно је утврђен сагласно Породичном закону.

Остали наводи ревизије, којима се оспорава одлука о вршењу родитељског права указивањем на здравствено стање тужене, представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

Правилна је и одлука другостепеног суда о начину одржавања личних односа малолетне деце са тужиоцем, као родитељем коме дете није повереном сбве у складу са чланом 61. Породичног закона, а имајући у виду најбољи интерес малолетне деце

(члан 3. Конвенције о правима детета и члан 6. Породичног закона). У овом случају другостепени суд је пошао од налаза и стручног мишљења органа старатељства, правилно налазећи да је начин одржавања личних односа који је предложио орган старатељства, а по предлогу тужиоца датом у Центру за социјални рад дана 13.01.2021. године, у најбољем интересу малолетне деце.

Имајући у виду узраст малолетне деце, утврђене потребе, минималну суму издржавања и зараду тужиоца, применом критеријума одређивања издржавања прописаних чланом 160. и 161. Породичног закона, према оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови одлучили да тужилац има могућности да издржавању малолетне деце доприноси са 20%, односно 15% од месечне зараде.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић